

РЕШЕНИЕ

№ 9200

гр. София, 12.08.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 138 СЪСТАВ, в публично заседание на девети юни през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: МАРИЯ Г. МЕСОВА С.

при участието на секретаря ДИАНА К. ДИМИТРОВА
като разгледа докладваното от МАРИЯ Г. МЕСОВА С. Гражданско дело № 20221110100131 по описа за 2022 година

Предявени са осъдителни искове с правно основание чл. 222, ал. 3 КТ и чл. 86 ЗЗД за заплащане на следните суми: сумата от 33108,48 лева, представляваща обезщетение при прекратяване на трудовото правоотношение на ищеца, след като работникът е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, в размер на шест брутни трудови възнаграждения, и лихва за забава в размер на 790,91 лева, начислена върху главницата, дължима за периода от 10.10.2021 г. до 03.01.2022 г. , при условията на евентуалност за периода от 19.11.2021 г. до 03.01.2022 г., ведно със законната лихва върху главницата от датата на исковата молба до окончателното изплащане.

Ищецът твърди, че по силата на трудов договор от 30.12.1999 г. е заемал при Д.А.О. длъжността " Летец - борден инженер на вертолет", като трудовото му правоотношение било прекратено със заповед № РД-10-128/14.09.2021 г. на основание чл. 328, ал. 1, т. 10б КТ. Твърди, че ответникът не му е изплатил дължимото обезщетение при прекратяване на трудовото правоотношение, след като е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, което възлиза в размер на брутното му трудово възнаграждение за шест месеца, тъй като е работил при същия работодател повече от десет години. По подробно изложените съображения ищецът претендира заплащане на горепосочените суми, както и присъждане на направените съдебни разноски.

Ответникът, редовно уведомен, е депозирал в законоустановения срок по чл. 131 ГПК писмен отговор на исковата молба, с който оспорва изцяло предявените искове. Поддържа, че ищецът на 24.04.2001 г. е реализирал придобитото си право на военна пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 69 КСО, като за периода от придобиването му като военнослужещ - 31.12.1999 г., до реализирането на това право през месец април 2001 г. е работил по срочни трудови правоотношения с Авиоотряд 28, а безсрочното му правоотношение е възникнало на 01.01.2002 г. Твърди, че със заповед № 698/16.12.1999 г. на ищеца е изплатено дължимото обезщетение при

прекрътяването на кадровата военна служба и придобито право на пенсия в максимален размер от 20 брутни трудови възнаграждения.

Съдът, след като взе предвид доводите на страните и като обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, приема за установено следното от фактическа страна:

Безспорно е по делото, а и се установява от представените като писмени доказателства трудов договор № 48 от 30.12.1999 г., допълнително споразумение № 358/21.12.2000 г. към трудов договор № 48/30.12.1999 г., допълнително споразумение № РД-05-299/29.12.2001 г. и препис от трудова книжка, че между страните е съществувало безсрочно трудово правоотношение, по силата на което ищецът е заемал длъжността „Летец – борден инженер на вертолет“ при Д.А.О. / с предходно наименование Авиоотряд 28/. Видно е от трудовия договор и допълнителните споразумения към него, че трудовият договор е сключен за определен срок - до 31.12.2000 г., като съответно с допълнителното споразумение с № 358/21.12.2000 г. срокът е продължен до 31.12.2001г., а с допълнителното споразумение с № РД-05-299/29.12.2001 г. страните са договорили следните изменения на трудовия договор, считано от 01.01.2002 г.: сключва се за неопределено време по чл. 67, ал. 1, т. 1 от Кодекса на труда, срокът на предизвестие по чл. 326, ал. 2 КТ при прекрътяване е 30 календарни дни.

С допълнително споразумение № РД 05-103/04.05.2001 г. към трудов договор № 48/30.12.1999 г. е изменен размерът на основната месечна заплата на ищеца, а с допълнително споразумение № РД-10-49/11.02.2021 г. страните са постигнали съгласие за изменение на договора, считано от 01.01.2021 г., а именно основната месечна работна заплата се изменя от 2485 лв. на 2735 лв.

Видно от представените предизвестие с рег. инд. № 30-78/19.08.2021 г. и заповед № РД-10-128/14.09.2021 г. на генерален директор на Д.А.О., трудовото правоотношение на ищеца е прекратено на основание чл. 328, ал. 1, т. 10б КТ, считано от 20.09.2021 г. Със заповедта е разпоредено на ищеца да се изплати обезщетение на основание чл. 224, ал. 1 КТ за неизползван платен годишен отпуск в размер на 18 работни дни за 2021 г.

Представено е заявление с рег. инд. № 20-115/19.11.2021 г., с което ищецът е поканил ответника в срок до 26.11.2021 г. да му изплати обезщетение от шест месечни брутни заплати в размер на 33108,48 лв.

Установява се от представеното разпореждане № 14 от 06.06.2001 г. на РУ „Социално осигуряване“ – гр. София, че на ищеца е отпусната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст, считано от 24.04.2001 г., по § 3 ПЗР на КЗОО.

Видно от представения препис-извлечение от заповед № РД-08-1161/25.11.1999г. на министъра на транспорта, ищецът е освободен от кадрова военна служба на основание чл. 128, ал. 1 от ЗОВС на РБ, със срок за сдаване на длъжността до 30.12.1999 г. Съобразно т. V от заповедта е разпоредено на освободените от кадрова военна служба кадрови военнослужещи от поделение 42880 да се изплатят обезщетения съгласно чл.129, чл. 237, ал. 1 и 5, чл. 238, ал. 1 и 2 и чл. 255, ал. 2 от ЗОВС на РБ и Наредбата за организацията на видовете плащания военнослужещите от поделенията на бюджетна издръжка от системата на Министерството на отбраната. Съобразно заповед № 718/30.11.1999 г. на командира на Поделение 42880 - София ищецът е отчислен от списъчния състав на поделението на 31.12.1999 г.

Със заповед № 698 от 16.12.1999 г. на командира на поделение 42880 е

разпоредено на основание чл. 237, ал.1 и 5, чл. 238, ал.1 и 2 и чл. 255, ал. 2 ЗОВС на РБ на освободените от кадрова военна служба кадрови военнослужещи на основание чл. 128, ал.1 ЗОВС, вкл. ищеца В. К. СЛ., да се изплати еднократно парично обезщетение в размер на 20 брутни месечни възнаграждения за прослужени 20 години.

Представени са разплащателни ведомости за м. декември 1999 година.

Съобразно заключението на изслушаната по делото съдебно-счетоводна експертиза, неоспорено от страните, брутното трудово възнаграждение на ищеца за последния пълен отработен месец – м. август 2021 г., възлиза в размер на 4499,08 лв., съответно обезщетението по чл. 222, ал. 3 КТ е в общ размер от 26994,48 лева. Вещото лице дава заключение, че лихвата за забава за периода от 10.10.2021 г. до 03.01.2022 г. е 637,37 лв.

При така установеното от фактическа страна съдът формира следните правни изводи:

Предмет на разглеждане по делото са предявени от В. К. СЛ. против Д.А.О. осъдителни иски с правно основание по чл. 222, ал. 3 КТ и чл. 86 ЗЗД.

Съобразно разпоредбата на чл. 222, ал. 3 КТ при прекратяване на трудовото правоотношение, след като работникът или служителът е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, независимо от основанията за прекратяването, той има право на обезщетение от работодателя в размер на брутното му трудово възнаграждение за срок от 2 месеца, а ако е придобил при същия работодател или в същата група предприятия 10 години трудов стаж през последните 20 години - на обезщетение в размер на брутното му трудово възнаграждение за срок от 6 месеца. Обезщетение по тази алинея може да се изплаща само веднъж.

Анализът на цитираната правна норма налага извода, че предпоставките за изплащане на претендираното обезщетение са наличието на трудово правоотношение между страните, неговото прекратяване, след като ищецът е придобил право на пенсия при прослужени повече от десет години при ответника, установен размер на последното брутно трудово възнаграждение. Обезщетението има възнаградителен характер, като за възникване на правото за получаването му е достатъчно да са налице условията за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, без да е нужно то да е упражнено, като е без значение и основанията, на което е прекратен трудовият договор.

В съдебната практика се приема, че за правото на обезщетение на посоченото основание е необходимо работникът или служителът да е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, независимо на каква възраст и независимо от основанията за прекратяване. При наличие на тези предпоставки той има право на обезщетение от работодателя в размер на брутното му трудово възнаграждение за срок от два месеца, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж - на обезщетение в размер на брутното му трудово възнаграждение за срок от 6 месеца и това обезщетение е допустимо да се изплаща само веднъж. Т.е., критерий за придобиване право на увеличения размер на обезщетението е придобиването на последните 10 години трудов стаж при един и същ работодател - решение № 720 от 25.10.2010 г. по гр.д. № 191/2010 г. на ВКС, IV г. о., постановено по реда на чл. 290 ГПК. Следва да се допълни, че това плащане не обезщетява претърпяна от работника или служителя вреда през времето на трудовия му стаж при работодателя, а представлява възмездяване на лоялността на работника или служителя към работодателя, проявявана в дълъг период от време.

В разглеждания случай е безспорно по делото, а и се установи от представените писмени доказателства, че за периода от 01.01.2000 г. до 20.09.2021 г. между страните е съществувало трудово правоотношение, по силата на което ищецът е заемал длъжността „Летец – борден инженер на вертолет“, като същото е прекратено със заповед № РД-10-128/14.09.2021 г. на генерален директор на Д.А.О. на основание чл. 328, ал. 1, т. 10б КТ. Т.е., през последните 10 години от трудовия си стаж ищецът е полагал труд при ответника. Установи се, че към момента на прекратяване на трудовото правоотношение на ищеца, независимо от основанията за прекратяването му, същият е бил придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. В тази връзка съдът приема за неоснователно възражението на ответника, че ищецът е придобил право на пенсия към 31.12.1999 г. на основание чл. 6 ЗП /отм./ и към този момент е получил такова обезщетение в размер на 20 брутни трудови възнаграждения със заповед № 698/16.12.1999 г. при освобождаването му от кадрова военна служба от поделение 42880 и придобиване право на пенсия, поради което не са налице основания за получаване на обезщетение по чл. 222, ал. 3 КТ.

На релевантния и за настоящия правен спор въпрос дължи ли се обезщетение по чл. 222, ал. 3 КТ на лице, което е получило обезщетение при освобождаване от кадрова военна служба по реда на чл. 237, ал. 1 ЗОВС на РБ /отм./, ако за лицето при освобождаването му от кадрова военна служба са били налице основанията по чл. 6 от Закона за пенсиите /отм./, е даден отговор с постановеното по реда на чл. 290 ГПК решение № 417 от 19.12.2013 г. на ВКС по гр. д. № 61/2013 г., IV г. о., ГК, като е прието, че обезщетението по чл. 237, ал.1 ЗОВС на РБ /отм./ се получава от кадровите военнослужещи при освобождаването им от кадрова военна служба. Това еднократно парично обезщетение се дължи както в случаите, когато договорът за кадрова военна служба се прекратява по взаимно съгласие на страните (чл. 128, ал. 1 ЗОВСРБ, отм.), така и при навършването на пределна възраст от кадровия военнослужещ (т. 3 на същия текст). При определяне на размера на дължимото еднократно парично обезщетение законът създава специално правило за изчисляването на размера в случаите, когато военнослужещият е освободен поради пенсиониране – чл. 238, ал. 2 ЗОВСРБ /отм./, но дължимостта на обезщетението не е обвързана с пенсионирането на лицето. Обезщетението по специалния закон се дължи не като парично изразена благодарност от страна на работодателя за продължителната служба, а като компенсация за изпитанията от военнослужещия рискове, ограничения и неудобства при изпълнението на кадровата военна служба. Прието е, че съгласно чл. 6 от Закона за пенсиите /отм./ военнослужещите при уволнение добиват право на пенсия при двадесет години трудов стаж, от които две трети са действително изслужени на кадрова военна служба, независимо от възрастта им. Това правило определя предпоставките, при които се поражда правото на пенсия на военнослужещия въобще. Обстоятелството, че военнослужещият при освобождаването си от кадрова военна служба по взаимно съгласие на страните по договора има двадесет години трудов стаж, от които поне две трети са действително изслужени на кадрова военна служба, не означава, че всяко освобождаване от кадрова военна служба при наличието на двадесет години трудов стаж, от които две трети действително изслужени на кадрова военна служба, следва да се квалифицира като освобождаване при условията на чл. 128, т. 3 ЗОВСРБ /отм./. Върховният касационен съд е дал разяснения, че в случаите, когато лицето, получило обезщетение при освобождаване от кадрова военна служба по реда на чл. 237, ал. 1 ЗОВСРБ /отм./, не е упражнило правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст, независимо че са били налице условията на чл. 6 ЗП /отм./, и след това е работило при един и същ работодател през последните десет години от трудовия му

стаж, работодателят дължи заплащане на обезщетение по чл. 222, ал. 3 КТ, тъй като двете обезщетения се дължат на различно основание и при различни законови предпоставки.

При тези принципни съображения и като взе предвид, че от доказателствата по делото не може да се изведе изводът, че ищецът е упражнил правото си на пенсия при условията на чл. 6 ЗП / отм./, поради което да е получил обезщетение по чл. 237, ал. 1 ЗОСВРБ / отм./ като такова за пенсиониране, настоящият съдебен състав намира за неоснователно възражението на ответника, че е налице пречка за заплащане на обезщетение по чл. 222, ал. 3 КТ, тъй като обезщетение при пенсиониране е вече платено. Доводи в тази насока не могат да се черпят и от разпореждането за отпускане на ищеца на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст, считано от 24.04.2001 г. - посоченото в него основание е по § 3 ПЗР на КЗОО, доколкото не се установява освобождаването от кадрова военна служба на ищеца да е станало по повод неговото пенсиониране.

За пълнота на изложението в тази връзка е уместно да се посочи и че от представените по делото разплащателни ведомости за м. декември 1999 г. не се установява основанието, на което са изплатени сочените суми.

Ето защо, съдът приема, че към момента на прекратяване на трудовото правоотношение между страните в полза на ищеца е възникнало вземане за обезщетение при прекратяване при придобито право на пенсия за осигурителен стаж и възраст в размер на шест брутни работни заплати в хипотезата на чл. 222, ал. 3 КТ, което следва да бъде определено въз основа на брутното трудово възнаграждение, получено за пълния отработен месец, предхождащ месеца, в който е възникнало основанието за обезщетение, доколкото, както се посочи вече, размерът на дължимото обезщетение по чл. 222, ал. 3 КТ е поставен в зависимост от продължителността във времето на трудовото правоотношение. От приетото по делото заключение на съдебно-счетоводната експертиза се установява, че размерът на обезщетението на база последното получено брутно трудово възнаграждение възлиза на 26994,48 лв.

Ответникът, чиято е доказателствената тежест, не установява, а и не твърди, да е заплатил дължимото обезщетение, поради което искът се явява основателен и следва да бъде уважен до посочения размер от 26994,48 лв., като до пълния предявен размер от 33108,48 лв. подлежи на отхвърляне.

Акцесорният характер на претенцията за законната лихва върху главницата от датата на предявяване на иска – 04.01.2022 г., до окончателното изплащане обуславя и нейната основателност.

Относно претенцията за обезщетение за забава в размер на законната лихва върху неплатеното обезщетение по чл. 222, ал. 3 КТ в размер на 790,91 лева за периода от 10.10.2021 г. до 03.01.2022 г.

Съобразно разпоредбата на чл. 228, ал. 3 КТ (нова – ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 22.12.2017 г.), която в случая е приложим материален закон предвид датата на възникване на правото да се получи обезщетението, обезщетенията по този раздел, дължими при прекратяване на трудовото правоотношение, се изплащат не по-късно от последния ден на месеца, следващ месеца, през който правоотношението е прекратено, освен ако в колективния трудов договор е договорен друг срок. След изтичане на този срок работодателят дължи обезщетението заедно със законната лихва.

Предвид установения от закона срок за плащането на обезщетението и доколкото в разглеждания случай трудовото правоотношение е прекратено, считано от

20.09.2021г., ответникът е в забава от 01.11.2021 г. Размерът на обезщетението за забавено плащане на главницата в размер на 26994,48 лв. за периода до 03.01.2022 г., определен от съда по реда на чл.162 ГПК чрез лихвен калкулатор, доколкото вещото лице е съобщило друг период на забава, възлиза на 479,94 лв.

До посочения размер искът е основателен и следва да бъде уважен, като до пълния предявен размер от 790,91 лв. и за периода от 10.10.2021 г. до 31.10.2021 г. следва да бъде отхвърлен като неоснователен. Поради несбъждане на процесуалното условие за това предявеният при условията на евентуалност иск по чл. 86 ЗЗД за лихва за забава за периода от 19.11.2021 г. до 03.01.2022 г. не подлежи на разглеждане по същество.

Относно разноските в производството.

При този изход на спора право на разноски имат и двете страни. На ищеца на основание чл. 78, ал. 1 ГПК следва да се присъдят разноски съответно на уважената част от исквете в размер на 1458,85 лв. - за адвокатско възнаграждение по договор за правна защита и съдействие от 03.01.2022 г. На основание чл. 78, ал. 3 ГПК на ответника съответно на отхвърлената част от исквете се следват разноски за адвокатско възнаграждение в размер на 295,67 лв.

На основание чл.78, ал.6 ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати по сметка на СРС дължимата държавна такса върху уважения размер на исквете, възлизаща в общ размер на 1129,78 лв., както и сумата от 162,09 лв., представляваща разноски за депозит за експертиза.

Така мотивиран, Софийският районен съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА Д.А.О., със седалище и адрес на управление: гр. *****, Булстат *****, представляван от Генерален директор З.З., да заплати на **В. К. СЛ., ЕГН *****,** с адрес: гр. *****, на основание чл. 222, ал. 3 КТ и чл. 86 ЗЗД сумата от **26994,48 лева**, представляваща обезщетение при прекратяване на трудовото правоотношение на ищеца, след като работникът е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, в размер на шест брутни трудови възнаграждения, ведно със законната лихва върху главницата от датата на предявяване на иска – 04.01.2022 г., до окончателното изплащане, и лихва за забава в размер на **479,94 лева**, начислена върху главницата, дължима за периода от 01.11.2021 г. до 03.01.2022 г., както и на основание чл. 78, ал.1 ГПК сумата от **1458,85 лева**, представляваща разноски по делото за адвокатско възнаграждение, като **ОТХВЪРЛЯ** предявения иск по чл. 222, ал. 3 КТ за разликата над сумата от 26994,48 лева до пълния предявен размер от 33108,48 лева и предявения иск по чл.86 ЗЗД за разликата над сумата от 479,94 лева до пълния предявен размер от 790,91 лева и за периода от 10.10.2021 г. до 31.10.2021 г.

ОСЪЖДА **В. К. СЛ., ЕГН *****,** с адрес: гр. *****, да заплати на **Д.А.О.,** със седалище и адрес на управление: гр. *****, Булстат *****, представляван от Генерален директор З.З., на основание чл. 78, ал.3 ГПК сумата от **295,67 лева**, представляваща разноски по делото за адвокатско възнаграждение.

ОСЪЖДА Д.А.О., със седалище и адрес на управление: гр.

***** , Булстат ***** , представляван от Генерален директор 3.3., да заплати на основание чл.78, ал.6 ГПК в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Софийския районен съд сумата от **1129,78 лева**, представляваща дължимата държавна такса по делото, както и сумата от **162,09 лева**, представляваща разноски за депозит за експертиза.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____